

Wat werkt, heeft bijwerkingen

Over spuitschade kunnen alle imkers meepraten. Hoe ernstig is dit probleem nu? Wat wordt er aan gedaan om spuitschaden te voorkomen? Pieter Oomen van de Plantenziektenkundige Dienst in Wageningen heeft alle schademeldingen van de afgelopen zes jaar geanalyseerd voor de Commissie Spuitschade. Hieronder volgt zijn verslag.

Pieter A. Oomen

Patiënten hebben baat bij geneesmiddelen. Imkers hebben baat bij effectieve middelen om de varroamijt te bestrijden. Boer en tuinder hebben baat bij de beschikbaarheid van bestrijdingsmiddelen om daarmee hun gewassen te beschermen. Echter, wat werkt, heeft ook bijwerkingen. Dat geldt voor geneesmiddelen, voor varroamiddelen en ook voor gewone bestrijdingsmiddelen. Deze laatste kunnen bijvoorbeeld de bijen ernstig schaden. Over het voorkómen en voorkómen van spuitschade door gewasbeschermingsmiddelen gaat dit verhaal.

Zes jaar meldingen

Al zes jaar wordt imkers gevraagd verdachte gevallen van spuitschade te melden aan hun organisatie via een standaard meldingsformulier. Het doel daarvan is om aanwijzingen te krijgen hoe ernstig het probleem is van de spuitschade in Nederland. En verder om ontwikkelingen ten goede of ten kwade te signaleren, en om onverwachte of vooralsnog onverklaarbare gevallen van spuitschade op te sporen. Zulke gevallen kunnen immers naar een nieuw spoor leiden voor betere preventie van spuitschade. De meldingen worden jaarlijks door de VBBN en de NCB ingebracht in de Commissie Spuitschade. Hierin zitten ook de AID, Plantenziektenkundige Dienst, IKC-Landbouw, Ambrosiushoeve/IKC en Landbouwschap. De AID

voegt er zijn gegevens aan toe. De Plantenziektenkundige Dienst houdt het overzicht bij en voert de analyse uit.

Inmiddels zijn gegevens beschikbaar over zes jaar. Bij elkaar geven deze een goed inzicht in omvang en knelpunten van de spuitschade in Nederland. Hieronder volgt de analyse. Vooropgesteld wordt echter dat de meldingen uitsluitend de mening van de getroffen imkers vertegenwoordigt. Er is geen nader onderzoek of controle uitgevoerd. Daardoor mogen de resultaten uitsluitend worden beschouwd als aanwijzingen, en absoluut niet als objectieve constatering!

Verspreiding van meldingen in de tijd

In totaal werden er in deze zes jaren ruim 170 gevallen van spuitschade gemeld, gemiddeld bijna 30 per jaar. De meeste schaden werden gemeld in 1991 en 1992. De meldingen van spuitschade komen in uiteenlopende aantallen uit geheel Nederland. Noord-Brabant spant de kroon met 59 meldingen. Tweede is Overijssel met 36 meldingen. Daarentegen zijn er uit Utrecht slechts drie en uit Friesland één melding. Zulke verschillen weerspiegelen niet alleen het verschil in ernst van de spuitschade tussen de provincies en tussen jaren, maar ook tussen de meldingsbereidheid van de bijenhouders.

Seizoen van de spuitschade

Spuitschaden hebben hun eigen seizoenen. Van oktober tot en met maart werden er praktisch geen gevallen gemeld. Over zes jaar werden de volgende totalen gemeld: maart 2, april 18, mei 16, juni 23, juli 25, augustus als topmaand 44, september 27 en oktober 1, en verder enkele ongedateerde meldingen.

Tabel 1 Gemelde bijensterften per provincie per jaar

Jaar	FR	GR	DR	OV	FL	GL	LB	NB	ZL	ZH	NH	UT	Tot
1990	0	0	2	2	1	1	0	6	3	1	1	0	17
1991	1	6	6	18	0	3	0	9	2	2	2	3	52
1992	0	0	2	10	4	5	3	6	0	8	6	0	44
1993	0	0	2	1	0	0	0	6	2	1	4	0	16
1994	0	0	0	4	0	0	2	15	0	0	0	0	21
1995	0	0	0	1	0	1	0	17	1	0	1	0	21
Totaal	1	6	12	36	5	10	5	59	8	12	14	3	171